

Vereniging van
Nederlandse Gemeenten

Verhalen uit de praktijk: Jeugdwet

EEN SELECTIE VAN DE VERHALEN UIT HET 3D JOURNAAL

Inleiding

In het 3D Journaal worden dagelijks praktijkverhalen over het voetlicht gebracht met betrekking tot de drie decentralisaties in het sociaal domein. Het 3D Journaal biedt elke dag een schat aan informatie via blogs, tips, polls, reportages, interviews, 'de week in drie minuten' etc.

In deze uitgave een greep uit de verhalen over de Jeugdwet, oa:

- Zes proeftuinen in de regio Holland Rijnland deden gemeenten en zorgaanbieders deden de afgelopen maanden ervaring op met de nieuwe aanpak van de jeugdzorg.
- In Hardenberg bloeit de creativiteit sinds de gemeente zich buigt over de transitie in de Jeugdzorg, twee kinderen inspireerden het CJG tot een andere aanpak.
- Dankzij nauwere samenwerking tussen jeugdzorginstellingen en de gemeente Rotterdam worden er minder kinderen uit huis geplaatst.
- In het Rijk van Nijmegen helpen de negen gemeenten elkaar mocht zware jeugdzorg nodig zijn.
- En het jeugd- en gezinsteam in Vlaardingen laat zien hoe jeugdzorg en maatschappelijk dienstverlening elkaar versterken.

Nieuwsgierig geworden?

Log in op het Platform Sociaal Domein > Groepen > 3D Journaal

Bent u nog geen lid van het Platform Sociaal Domein? Meld u dan nu aan met uw gemeentelijk mailadres via: <https://forum.vng.nl/do/login>.

Heeft u geen gemeentelijk emailadres? Lees het 3D Journaal dan via www.gemeentenvandetoekomst.nl

Inhoudsopgave

Scholen met passend onderwijs koppelen aan transitie jeugdzorg	4
CJG Hardenberg kijkt verder dan de indicatie – als het even kan	6
Rotterdam: minder kinderen uit huis geplaatst door dagelijks overleg Jeugdbeschermingsplein	8
Vereveningssystematiek in Rijk van Nijmegen moet inzet zware jeugdzorg verminderen	10
9 tips voor gebiedsgerichte aanpak jeugdzorg	12
Vergroten zelfredzaamheid: “Maak gebruik van de nulde lijn”	14
Vijf lessen ‘jeugdzorg’ uit Denemarken	16
‘Praktijkondersteuner jeugd bij huisarts voorkomt onnodig doorverwijzen’	18

Scholen met passend onderwijs koppelen aan transitie jeugdzorg

Door Sarah Leers op Woensdag 26 november 2014

In zes proeftuinen in de regio Holland Rijnland deden gemeenten en zorgaanbieders de afgelopen maanden ervaring op met de nieuwe aanpak van de jeugdzorg. Ella Visser, lokaal projectleider in Lisse, vertelt over de uitdagingen en eerste resultaten van het team.

Het meest opvallend in dit oefenproces? De omschakeling van bestaande regels en bureaucratie naar maatwerk. Ella Visser: 'Voor iedereen binnen het team was dat heel uitdagend. Kun je de bestaande werkwijze loslaten en je concentreren op de vraag: wat is er nu echt nodig voor dit gezin? Veel zorgverleners waren gewend om pas in beeld te komen nadat bijvoorbeeld jeugdzorg het eerste contact al had gelegd. Nu beantwoordt het jeugd- en gezinsteam zelf de eerste opvoed- en adviesvragen en beslissen we of dat voldoende is. De meeste medewerkers zijn enthousiast: 'Ik doe weer waarvoor ik dit vak gekozen heb.'

Kracht verschillende disciplines

Een ander leerpunt is de kracht van de verschillende disciplines binnen het team. Ella: 'Het team heeft medewerkers met een brede ervaring: opvoedondersteuning, GGZ, verstandelijke beperkingen, fysieke beperkingen. Door die ervaringen te delen en met elkaar af te stemmen, kunnen we veel bieden en veel sneller handelen.'

Niet alleen de medewerkers van het jeugd- en gezinsteam zijn enthousiast, ook de organisaties waarmee het team heeft samengewerkt reageerden positief. Zo werd er in alle proeftuinen veel samen-

gewerkt met scholen om passend onderwijs te koppelen aan de transitie jeugdzorg. Ella: 'Cliënten en ouders zeiden dat ze nu het gevoel hebben dat er mét hen wordt gesproken, in plaats van óver hen.'

Accentverschillen

Terwijl alle zes de proeftuinen een vergelijkbaar proces doorliepen, waren er kleine accentverschillen. Zo is er in Lisse nu alleen een jeugd- en gezinsteam en geen sociaal wijkteam. Om toch de kennis van de sociale dienst te kunnen benutten, werd er een medewerker van de sociale dienst in het jeugd- en gezinsteam opgenomen. Ella: 'Soms zijn financiële problemen zo nijpend, dat ouders niet aan opvoeden toekomen. Dan is in de eerste plaats financiële hulpverlening gewenst. Met de medewerker van de sociale dienst erbij, kan het team met een nog bredere blik kijken. Die integrale aanpak is echt de grootste kracht van het nieuwe stelsel.'

Foto: Flip Franssen / Hollandse Hoogte

CJG Hardenberg kijkt verder dan de indicatie – als het even kan

Door Galiëne Gerritsen op Dinsdag 2 september 2014

Ophouden met denken vanuit producten. Durven werken buiten gebaande paden, soms zelfs om protocollen heen. Sinds de gemeente Hardenberg zich buigt over de transitie van de Jeugdzorg, bloeit de creativiteit. Twee kinderen inspireerden het Centrum voor Jeugd en Gezin Hardenberg tot een andere aanpak. Procescoördinator Els Lettink vertelt.

Joas

Joas is 6. Op school gaat het goed, hij zingt vaak liedjes. Maar Joas kan ook ineens 'ontploffen'. Soms luistert hij slecht. 'We hebben het gevoel niet goed te snappen wat hij van ons vraagt', leggen de ouders aan de GGD-jeugdarts voor. Ze vermoeden 'iets van autisme'. Normaal gesproken zou de arts het gezin hebben doorverwezen voor opvoedondersteuning bij Bureau Jeugdzorg. Dan zou de molen gaan draaien: screening, oudergesprek, misschien een observatie én het stellen van de indicatie. Nodig om opvoedondersteuning verantwoord en gefinancierd te krijgen. Maar dit keer ging het anders.

Omgaan met boze buien

Els: 'We vroegen de ouders waarmee ze geholpen zouden zijn. Ze wilden handvatten krijgen om de boze buien van Joas te kunnen keren. In overleg met Trias Jeugdhulp hebben we vijf gesprekken gepland met het gezin om meer te leren over autisme. Ze ontvingen praktische tips voor de opvoeding en konden hun zorgen delen. Zo hebben we een tijdrovende indicatie omzeild. Maar vooral het denken was anders. Niet: wat vinden wij dat je nodig hebt, maar: wat helpt jou? Die vraag stond centraal. En dan kan er ook gewoon heel veel, zonder dat je vast zit aan protocollen.'

Mieke

Mieke is 11. Ze is de oudste van vijf, in een gezin met schulden en andere problemen. Het lage IQ van vader speelt in die problemen een belangrijke rol. Mieke is in beeld bij de Jeugdarts; vermoedelijk heeft ze ADHD. In het gezin loopt een thuisbegeleider van het Centrum voor Jeugd en Gezin. Nog wel. Want Mieke krijgt geen indicatie voor opvoedondersteuning, en formeel heeft daardoor het gezin geen recht meer op langdurige thuisbegeleiding. 'Bij ons is altijd wel wat', geven de ouders aan. Ze willen de begeleider houden. Maar wie gaat dat betalen?

Oplossing op maat

Els: 'Ook hier heeft het CJG gelet op de hulpvraag van de ouders, niet op het protocol. Uiteindelijk kwam de indicatie alsnog rond en behield het gezin de begeleiding. Als dat niet zo zou zijn geweest, was ik naar de gemeente gegaan om geld vrijgespeeld te krijgen uit bijvoorbeeld de WMO. Die vergoedt wel kortdurende thuisbegeleiding. Zonder gezinsbegeleiding zouden we over twee jaar vijf kinderen in de Jeugdzorg moeten verwelkomen. Die kans is reëel. Een oplossing die je op maat maakt, beantwoordend aan de vraag van de ouders, bespaart veel moeite en zorg binnen het gezin en kosten op langere termijn.

Els Lettink (47) is procescoördinator Centrum voor Jeugd en Gezin Hardenberg en schakel tussen de zorgaanbieders en de gemeente.

Noot van de redactie: het jongetje op de foto komt niet voor in het verhaal.

Foto: Arenda Oomen / Hollandse Hoogte

Rotterdam: minder kinderen uit huis geplaatst door dagelijks overleg Jeugdbeschermingsplein

Door Galiëne Gerritsen op Donderdag 6 november 2014

Dankzij nauwere samenwerking tussen jeugdzorginstellingen en de gemeente Rotterdam worden er minder kinderen uit huis geplaatst. Ook voor Jeffrey (7) werkte drang beter dan dwang. Binnen twee werkdagen werd zijn kwestie behandeld aan de Tafel van het Jeugdbeschermingsplein, binnen vijf werkdagen wisten zijn ouders waar ze aan toe zouden zijn. Een reconstructie.

Mei 2014. In de mailbox van het Jeugdbeschermingsplein van de gemeente Rotterdam landt een aanmeldformulier. Een gezinsbegeleider van Bureau Jeugdzorg (BJZ) heeft de situatie kort samengevat: Jeffrey, 7, woont bij z'n ouders in een oude bovenwoning op Zuid. Het gezin heeft schulden, beide ouders gebruiken flink veel cannabis en een uithuiszetting dreigt. Jeffrey kan slecht meekomen op school en is thuis verslaafd aan de spelcomputer. Hij heeft een halfzusje dat met een ondertoezichtstelling in een justitiële inrichting verblijft. Maatschappelijke dienstverlening is betrokken; oma heeft aangeboden Jeffrey te willen opvangen als de ouders op straat komen te staan. De ouders staan open voor hulp.

Bureau Jeugdzorg dringt aan op een onderzoek door de Raad voor de Kinderbescherming. Een forse maatregel, maar niet ongewoon. Er is reden om aan te nemen dat het niet goed gaat met Jeffrey.

Wie kent dit gezin?

Twee dagen later. Aan de dagelijkse Tafel van het Jeugdbeschermingsplein stelt voorzitter Irene Modderkolk namens de gemeente alle aanwezigen dezelfde vraag: wie kent dit gezin? De vertegenwoordigers van de diverse instellingen hebben een dag eerder een lijstje gehad met te bespreken families, ze hebben de naam van Jeffrey in hun systeem gecheckt.

Veilig Thuis (voorheen AMK) en de William Schrikker Groep (een landelijk werkende instelling voor jeugdbescherming, jeugdreclassering en pleegzorg) kennen de naam niet. Bij de Raad voor de Kinderbescherming is de moeder van het halfzusje een bekende. "Ze heeft zelf onder toezicht gestaan en was minderjarig toen ze een kind kreeg."

Het Centrum Jeugd en Gezin (CJG) steekt ook de vinger op. Er heeft al eerder een ontruiming op stapel gestaan. Die is ingetrokken nadat moeder de schuld had betaald. Deze ochtend heeft ze opnieuw achterstallige huur betaald. De jeugdverpleegkundige van het CJG heeft contact met school en met Youz, een instelling voor verslavingszorg, omdat Jeffrey veel gamet. "Jeffrey wordt in ons ondersteuningsteam besproken."

Ouders moeten zich aan afspraken houden

Maar weten we daarmee genoeg?, vraagt de Tafel zich af. Voor vader en moeder is al veel hulp ingezet, niet voor Jeffrey. Bovendien, wie had hier de leiding over het hulpaanbod? Er moet stevige regie en een goed hulpverleningsplan komen, vindt de Tafel. De ouders staan open voor hulp, maar ze moeten zich ook aan afspraken gaan houden. Anders volgt alsnog het onderzoek van de Raad. BJZ krijgt de casusregie in handen en de Tafel stelt een Team van hulpverlening samen.

Jeffrey is niet langer gameverslaafd

September 2014. Jeffrey is onderzocht bij de Riagg, uit de test is gebleken dat hij een IQ heeft van 71 en mogelijk ADHD. Hij doet groep 3 nog een keer over, maar zou eigenlijk naar speciaal onderwijs moeten. Vanwege de problemen rondom zijn halfzusje voelt Jeffrey zich thuis niet altijd veilig; soms slaapt hij daarom bij zijn oma. Spil in het web van alle hulp is de jeugdverpleegkundige van het CJG. Ze heeft een goed contact met moeder, bespreekt met haar alle problemen en mogelijke oplossingsrichtingen. Dat is winst - vanwege problemen met haar stiefdochter en een eigen belast verleden had moeder een sterke aversie tegen (jeugd)zorg. Ze heeft inmiddels een einde gemaakt aan de gameverslaving van Jeffrey. Ook haar eigen cannabisgebruik heeft ze gehalveerd.

November 2014. De vergrootte draagkracht van moeder komt Jeffrey ten goede. Een ondertoezichtstelling (OTS) zou daarom een ongepast sterke maatregel zijn, vindt BJZ in een terugkoppeling aan het Jeugdbeschermingsplein. Andere zorgorganisaties stemmen daarmee in. Voorlopig blijft de hulp vanuit het Team gehandhaafd, maar komt Jeffrey niet meer op de Tafel van het Jeugdbeschermingsplein terug.

In de twee jaar dat het Jeugdbeschermingsplein draait op Rotterdam-Zuid:

- Kwamen 470 meldingen binnen
- Komt de Tafel dagelijks bij elkaar
- Steeg het aantal cases waarin is besloten tot een pure drangaanpak van 18% naar 23%
- Is de manier van werken inmiddels doorgevoerd in heel Rotterdam en wordt het in regiogemeenten neergezet

NB. De mensen op de foto komen niet voor in het verhaal

Foto: Amber Beckers/Hollandse Hoogte

Vereveningssystematiek in Rijk van Nijmegen moet inzet zware jeugdzorg verminderen

Door Ellen Weber op Woensdag 12 november 2014

Crisisopvang, uithuiszettingen en reclassering. In het Rijk van Nijmegen helpen de negen gemeenten elkaar mocht zware jeugdzorg nodig zijn. Rob Engels, wethouder in Wijchen, over de vereveningssysteem: 'Het dient vooral als prikkel om te voorkomen dat JeugdzorgPlus nodig is.'

Lokale zorg voert de gemeente Wijchen op lokaal niveau uit. Maar de inkoop en uitvoering van JeugdzorgPlus – zoals crisisopvang, jeugdbeschermingsmaatregelen en reclassering – doet de gemeente samen met de acht andere gemeenten in het Rijk van Nijmegen. Wethouder Rob Engels: 'Zware jeugdzorg wordt verleend door instellingen die provinciaal zijn georganiseerd, daarom kiezen we ervoor om op regionaal niveau samen te werken in plaats van lokale varianten te creëren in Wijchen.'

Ingrijpen in vroeg stadium

Door het aan de poort goed te organiseren en in een vroeg stadium te interveniëren, willen de gemeenten in het Rijk van Nijmegen ervoor zorgen dat er minder cliënten gebruik hoeven te maken van zware jeugdzorg. 'Hebben jongeren deze zorg toch nodig, dan proberen we eerder af te schalen. Heeft iemand een indicatie voor een jaar, dan laten we de zorg niet automatisch een jaar doorlopen, maar kijken we gedurende die periode of de hulp nog steeds nodig is.' Heeft een gemeente toch te maken met jongeren die JeugdzorgPlus nodig hebben, dan helpen zij elkaar financieel.

Vereveningssysteem

De wethouder legt uit hoe de vereveningssysteem in zijn regio werkt: overschrijdt een gemeente

het beschikbare budget, dan helpen andere gemeenten met het opvangen van deze kosten. 'Maar voordat wij de afzonderlijke overschrijdingen over alle gemeenten gaan verdelen, krijgen de gemeenten die hun beschikbare budget niet hebben overschreden hun deel van het budget terug. Deze afrekening vindt na afloop van het jaar plaats. Monitoring in deze is zeer belangrijk. Dit zorgt voor een positieve prikkel om in een vroeg stadium in te grijpen en te voorkomen dat er kostbare jeugdbeschermingsmaatregelen, zoals uithuisplaatsingen en ondertoezichtstellingen, moeten worden ingezet.'

Gecombineerde aanbidding

Het Rijk van Nijmegen signaleerde nog meer kansen om de Jeugdzorg betaalbaar te houden. 80 procent van de zorg wordt geleverd door achttien grote instellingen. Engels: 'Ook zij moeten goedkoper gaan werken. We hebben producten benoemd en daar samen met een accountantskantoor prijskaartjes aan gehangen. Vervolgens hebben we de achttien instellingen gevraagd om een gecombineerde aanbidding, zodat ze op een efficiënte en innovatieve manier met elkaar gaan samenwerken. Dat is gelukt: de instellingen gaan het te doen voor het beschikbare budget.'

Heb vertrouwen

Wethouder Engels snapt de zorg bij veel jeugdzorginstellingen. 'Maar in plaats van aandacht te vragen met krokodillentranen, zou ik willen zeggen: heb vertrouwen in de gemeenten. Het Rijk heeft iets bedacht, nu moeten we gezamenlijk de mouwen opstropen. Fouten werden er in het verleden ook gemaakt. Wie denkt dat alles per 1 januari 2015 perfect gaat lopen, leeft in een droomwereld. Maar bedenkt dat de professionals die straks aan tafel zitten, nog steeds dezelfde ambitieuze en integere professionals zijn, die hun werk zo goed mogelijk willen doen.'

9 tips voor gebiedsgerichte aanpak jeugdzorg

Door Joke van Rooyen op Maandag 13 oktober 2014

Bij de gemeenten Sittard-Geleen, Stein, Beek en Schinnen in de regio Westelijke Mijnstreek lopen ze voorop met de decentralisatie van de jeugdzorg. Want zes jaar geleden legden deze Limburgse gemeenten al de basis voor een netwerkorganisatie. Negen tips uit deze gemeenten.

Professionals uit de zorg- en welzijnssector gingen zes jaar geleden samenwerken om opvoedingsvraagstukken samen aan te pakken. Inmiddels werken de gemeentes, in de aanloop naar 1 januari, aan een gebiedsgerichte aanpak, samen met vijf kernpartners van het CJG (Bureau Jeugdzorg, GGD JGZ, Orbis JGZ, Partners in Welzijn en MEE), zorgaanbieders in de basis- en gespecialiseerde zorg en het onderwijs. Natasja Janssen, manager centrum Jeugd en Gezin Westelijke Mijnstreek, somt de uitgangspunten van de gebiedsgerichte aanpak op.

1. Werk volgens de methodiek: 1 gezin, 1 plan, 1 regisseur. Zorg dus voor één vast aanspreekpunt, die als regisseur (casemanager) functioneert. Dat is bijvoorbeeld degene met wie het gezin het eerste in aanraking komt. Als er meer problemen blijken te spelen, kan deze professional natuurlijk andere professionals inschakelen, maar hij of zij blijft voor het gezin het vaste aanspreekpunt
2. Stel vast wat mensen zelf kunnen doen, wat hun omgeving kan doen en wat er verder nodig is. Het gaat er uiteindelijk om dat je het zelfvertrouwen en de eigen kracht van gezinnen en hun omgeving vergroot, zodat ze het daarna weer zelf kunnen
3. Zorg voor een goede doorlooptijd: binnen 24 uur de juiste medewerker en binnen 5 werkdagen het eerste contact
4. Stel prioriteiten en knip de aanpak in kleine, behapbare doelen. Dat geeft overzicht en het vergroot

- het vertrouwen als mensen zien dat er snel vooruitgang geboekt wordt
5. Vier je successen. Zowel in de pilot als bij het starten van een gebiedsteam, maar ook samen met het gezin wanneer gestelde doelen behaald worden
 6. Kijk kritisch naar overlegvormen: zijn deze echt nodig? De gemeenten in de Westelijke Mijnstreek hebben een aantal overlegvormen afgeschaft en letten er goed op dat we mét gezinnen praten, niet over gezinnen. Laat gezinnen meedenken
 7. Investeer in de professionals: zorg ervoor dat dat zij aanvullende opleidingen krijgen, wanneer hun kennis aangevuld moet worden bijvoorbeeld op het gebied van gespecialiseerde zorg of de expertise vanuit Bureau Jeugdzorg
 8. Investeer in het netwerk en ga langs bij andere zorgverleners, zoals huisartsen. De komende vier maanden gaan netwerkcoördinatoren in opdracht van de gemeenten langs bij alle huisartsen in de streek, om kennis te maken, hen te informeren en om kennis te delen
 9. Vraag gezinnen wat ze van de hulp vinden en hoe deze kan worden verbeterd? De gemeenten in de Westelijke Mijnstreek hebben onderzoek gedaan en daaruit blijkt dat gezinnen vinden dat onze aanpak hun zelfredzaamheid vergroot

Foto: Arie Kievit / Hollandse Hoogte

De mensen op de foto hebben niets te maken met de jeugdzorg in de Westelijke Mijnstreek

Vergroten zelfredzaamheid: “Maak gebruik van de nulde lijn”

Door Sarah Leers op Dinsdag 14 oktober 2014

Het gaat helemaal goed komen met de wijkteams in Vlaardingen. Het jeugd- en gezinsteam, dat sinds maart 2014 actief is, laat zien hoe jeugdzorg en maatschappelijk dienstverlening elkaar versterken.

De pilot met het jeugd- en gezinsteam (JGT) in Vlaardingen loopt sinds maart 2014. Voor het nieuw te vormen team fuseerden de maatschappelijke dienstverlening en het jongerenwerk in Vlaardingen. Franc Bongaerts directeur/bestuurder van Maatschappelijke Dienstverlening Nieuwe Waterweg (MDNW) zag meteen waar de kracht van het team zou liggen: “Als je de zelfredzaamheid van de burger wil versterken, dan moet je zoveel mogelijk gebruik maken van de nulde lijn: de mensen en instanties in de directe omgeving van een persoon. De toevoeging van jongerenwerk aan de maatschappelijke dienstverlening opent voor ons nieuwe deuren en geeft ons toegang tot het netwerk van de jongeren in de wijk. Je moet de achterkant, de dure zorg, integreren en de voorkant, het eigen netwerk van de burger, professionaliseren. Dat is waar deze transitie volgens mij voor staat.”

Gezinsondersteuner staat dicht bij de burger

Als voorbeeld noemt Bongaerts die keer dat een gezinsondersteuner van het JGT aangesproken werd door een wijkgenoot die zich zorgen maakte over zijn burens. De buurman had zijn zestienjarige zoon het huis uitgezet. Soms liet zijn zusje de jongen stiekem naar binnen om thuis de nacht door te brengen. Maar verder was er nauwelijks contact. De gezinsondersteuner gaf deze buurman zijn visitekaartje, met de uitnodiging aan de jongen om contact op te nemen. Dat deed hij en niet veel later kon een ondersteuningstraject met het gezin worden gestart. Bongaerts: “Voorheen zou deze buurman

misschien naar een loket van Bureau Jeugdzorg zijn gestapt, maar dan kun je verzanden in doorverwijzingen en ingewikkelde procedures. Onze gezinsondersteuner staat dicht bij de burgers, hij is makkelijk aanspreekbaar. Dat is een enorm pluspunt.”

Teamleden worden generalist

Van de professionals van het jeugd- en gezinsteam vraagt deze aanpak dat zij echt samenwerken. Marian Dobbe, kwartiermaker en teamleider van het jeugd- en gezinsteam: “We werken sinds de start in duo’s. Een van hen neemt de regie, de ander ondersteunt. Zo kunnen ze van elkaar leren en kan het tempo van de hulpverlening omhoog.” Het is de bedoeling dat de teamleden zich ontwikkelen van ‘specialist’ naar ‘generalist met een specifiek aandachtsgebied’.

Twee keer per week bespreken de teamleden de casuïstiek. Marian: “Zelfredzaamheid buiten, betekent ook zelfredzaamheid binnen het team. Met elkaar spreken de teamleden af wie welke rol op zich neemt en wat de doelen van het gezin zijn. Door direct samen te werken zie je dat de kwaliteit van de uitvoering verbetert én dat de uitgangspunten van de decentralisatie in de praktijk gestalte krijgen.”

Meer sturende rol van hulpverleners

Een valkuil van hulpverleners is volgens Marian dat ze te veel zelf willen doen, terwijl de nieuwe wet een meer sturende rol van hulpverleners verwacht. Dat vraagt om een nieuwe balans. Er wordt een groter beroep gedaan op het gezin en zijn omgeving. Marian: “Dat betekent dat je continu je focus moet bewaren. Aan welke doelen werken we? Wat kan het gezin zelf of het systeem om hen heen? Welke rol wordt op dit moment van mij gevraagd? Die van uitvoerder, coach of regisseur? Je merkt dat we daardoor anders kijken naar een gezin. Natuurlijk is elke casus uniek, maar het voelt alsof we op de goede weg zijn.”

Meer informatie via www.jgtwest.nl en www.mdnw.nl

Foto: David Rozing / Hollandse Hoogte

NB De mensen op de foto komen niet terug in het verhaal

Vijf lessen 'jeugdzorg' uit Denemarken

Door Marieke van Gils op Maandag 6 oktober 2014

Denemarken maakte zeven jaar geleden dezelfde stelselwijziging in de jeugdzorg door als wij nu. Gemeenten kregen er de regie voor alle zorg voor kind en gezin. Begin september gingen drie bewindslieden, de kinderombudsman en de VNG-voorzitter kijken wat wij kunnen leren. VNG-projectleider Jeugd, Astrid Jansen over de geleerde lessen.

Natuurlijk zijn er ook verschillen tussen Nederland en Denemarken, vertelt VNG-projectleider Jeugd Astrid Jansen, die haar voorzitter bij het bezoek vergezelde. "Onderwijs wordt daar ook aangestuurd door de gemeente, waardoor zorg op school kan worden aangeboden." Maar in grote lijnen komt de decentralisatie in beide landen overeen: de gemeenten hebben in Denemarken dezelfde ruimte als ze in Nederland krijgen. Astrid Jansen trok in elk geval deze lessen:

1. Integrale zorg werkt

"Gemeenten in Denemarken hebben hun taken in de jeugdzorg goed opgepakt. De zorg is gezinsgericht, dichtbij en laagdrempelig. Deze manier van werken is dus de goede."

2. Tijd nemen

"Zo'n transitie kost tijd. Neem een paar jaar voor de transitie zelf, daarna zullen de vernieuwingen echt op gang komen."

3. Kwaliteitsstandaarden nodig

"In Denemarken zijn ze nu bezig kwaliteitsstandaarden op te stellen. Het bleek dat de verschillen tussen gemeenten toch wel groot werden. Wij introduceren de standaarden al meteen bij de decentrali-

satie. Denk aan criteria voor het opleidingsniveau van de zorgverleners en voor het beoordelen van de resultaten.”

4. Professionaliteit zorgverleners cruciaal

“Het viel mij op hoe professioneel de zorgverleners te werk gaan in Denemarken. Dat maakte de meeste indruk. Een van hen vertelde me over haar motto: force nicely. Zij krijgt daar veel mee voor elkaar binnen gezinnen, zonder kinderen uit huis te hoeven plaatsen. Het maakte mij weer duidelijk hoe belangrijk de kwaliteit is van de mensen die het moeten doen. Die moet je behouden, het mag geen vrijwilligerswerk worden.”

5. Speciale zorg tijdelijk op hoger niveau inkopen

“Derdelijnszorg, zoals zorg voor kinderen die in speciale instellingen wonen, werd in Denemarken aanvankelijk door weinig gemeenten ingekocht. Te duur, te zeldzaam. Dat is lastig voor instellingen, die vaak kinderen uit meerdere regio’s ontvangen. Om hun voortbestaan veilig te stellen, heeft Nederland besloten om het eerste jaar zorg bij die instellingen in te kopen op een hoger niveau, namelijk per een miljoen inwoners.”

Via deze link (<http://www.voordejeugd.nl/actueel/nieuwsberichten/1495-nederland-leert-van-deense-ervaringen-met-hervorming-jeugdzorg>) kun je meer lezen over het bezoek aan Denemarken.

Foto: Raymond van Olphen / Hollandse Hoogte

'Praktijkondersteuner jeugd bij huisarts voorkomt onnodig doorverwijzen'

Door Fieke Walgreen op Maandag 8 september 2014

Als gemeente in 2015 verantwoordelijk worden voor onder meer jeugdzorg, komen gemeente en huisarts elkaar steeds vaker tegen. Die samenwerking is nog lang niet overal vanzelfsprekend. In de gemeente Amsterdam wel vertellen huisarts Stella Zonneveld en Ellie Miedema, adviseur programma-team Om het kind en Harry Vink, kinder- en jeugdpsychiater en extern adviseur voor de gemeente bij de transitie van de jeugdzorg.

Om de zes weken, zitten ze bij elkaar: Stella Zonneveld, huisarts en voorzitter van huisartsenkring Amsterdam, Ellie Miedema, adviseur programmateam Om het kind van de gemeente Amsterdam en Harry Vink, kinder- en jeugdpsychiater en extern adviseur voor de gemeente bij de transitie van de jeugdzorg.

Ouder- en kindteams in wijken in Amsterdam

Vink: "In Amsterdam zijn in verschillende wijken ouder- en kindteams opgezet om de zorg dichterbij kind en ouder te kunnen organiseren. In het team zitten ouder meer kindadviseurs, jeugdpsychologen en jeugdartsen. Ze zijn samengesteld uit verschillende hulpinstanties, maar moeten optreden als generalisten die hulpvragen kunnen signaleren, kortdurende hulp kunnen bieden en eventueel kunnen doorverwijzen naar specialistische zorg. Bij het consultatiebureau, het kinderdagverblijf, basisscholen en het voorgezet onderwijs, werken professionals van dit ouder- en kindteams. Omdat zij in de wijken aanwezig zijn, is zorg voor gezinnen laagdrempeliger. De huisarts kan ook verwijzen naar dit team, maar behoudt ook de rol als verwijzer naar andere (tweedelijns) jeugdzorg."

Miedema: "Eind september start een pilot waarbij iemand van het ouder- en kindteam in twee wijken - Amsterdam Slotermeer en Amsterdam Zuid - 'gedetacheerd' wordt bij de huisartsenpraktijk. Deze generalist kan binnen de praktijk lichte ondersteuning, zoals advies of hulp bij opvoedproblemen of lichte GGZ-klachten bieden."

Vink: "Het is de bedoeling dat er bij alle huisartspraktijken een ondersteuner komt vanuit het ouder- en kindteam. Een soort praktijkondersteuner GGZ (POH-GGZ), maar dan iemand waar huisartsen met hun vragen specifiek over kinderen terecht kunnen."

Zonneveld: "Ook dat is prettig voor de huisarts, je kunt snel bij iemand langslopen en een kind bespreken. De lijnen zijn kort. Dit soort aanspreekpunten zijn er in veel praktijken wel voor volwassenen maar vaak niet voor kinderen. Het zorgt voor snellere hulp voor kinderen die dat nodig hebben en voorkomt onnodig (zware en duurdere) doorverwijzen naar tweedelijnszorg, omdat je als huisarts eerst even kunt overleggen."

Huisarts houdt altijd regie

Zonneveld: "Een andere belangrijke afspraak die wij hebben gemaakt: als het kind bij de huisarts binnenkomt, houdt de huisarts altijd de regie over het gezin en het kind. Als het ouder- en kindteam een kind wil doorverwijzen wordt er altijd, na toestemming van kind en ouders, afgestemd met de huisarts. En de huisarts heeft binnen het ouder- en kindteam maar één aanspreekpunt, zodat we snel kunnen schakelen."

Miedema: "De huisarts is voor ons een nieuwe partner geworden en die wilden we graag vroeg betrekken bij de transitie. We zien hen als een belangrijke partner, niet alleen omdat zij een belangrijke verwijfsfunctie hebben naar jeugdhulpverlening, ook onder meer om nieuwe zorgtaken en beleid aan te laten sluiten op de praktijk. Het startpunt voor ons was een vragenronde langs de huisartsen over de samenwerking met de gemeente en het toelichten van de veranderingen. De samenwerking was op dat moment niet optimaal. De Centra voor Jeugd en Gezin waren moeilijk te vinden, aanspreekpunten waren onduidelijk. Kortom: er waren best wat verbeterpunten."

Zonneveld: "Ik ben blij dat we zo vroeg in het proces al aan tafel zitten met de gemeente, want we moeten toch gaan samenwerken. Het geeft ons de kans om nu samen de kaders op te stellen. De samenwerking was er wel maar het ging vaak ad hoc en het was soms onduidelijk waar je moest zijn. Het was bovendien moeilijk contact leggen met hulpverleners van het ouder en kindteam Ik heb er vertrouwen in dat dat verandert als we dichter bij elkaar gaan werken"

Miedema: "Tot nu toe bevalt de samenwerking in de stuurgroep goed. Al lerend ontwikkelen we onszelf. We wachten niet op de big bang in 2015, maar maken nu plannen die we kunnen bijstellen als ze in de praktijk niet blijken te werken."

Foto: Zorg in Beeld/ Hollandse Hoogte